

Jerzy Okoński

Bessów, st. 3, gm. Bochnia, woj.
tarnowskie, AZP 102-62/10

Informator Archeologiczny : badania 29, 62-63

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MŁODSZY OKRES PRZEDRZYMSKI — OKRES WPŁYWÓW RZYMSKICH

Bessów, st. 2
gm. Bochnia, woj. tarnowskie
AZP 102-62/9

Muzeum im. Stanisława Fischera
 w Bochni

Badania prowadził mgr Jerzy Okoński. Finansowane przez Muzeum w Bochni ze środków KBN. Osada kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich.

Zbadano 24 m² powierzchni rozległej osady, odkrytej w 1992 r. podczas AZP. Ogromna ilość materiału na powierzchni, widoczne rozorywane obiekty i połacie wyorywanej warstwy kulturowej stanowiąca spowodowały konieczność podjęcia badań wykopaliskowych. W wykonanym wykopie wyeksplorowano warstwę kulturową miąższości do 20 cm. Tworzyła ją popielatoszara, lekko zgnilona próchnica, z polepą i węglami drzewnymi, zawierająca dużą ilość ceramiki, prawie wyłącznie szerokokołnierзовych naczyń zasobowych.

Z warstwy kulturowej wyodrębniły się 3 obiekty:

1/95 — fragment owalnej jamy długości 1,82 m, o nieckowatym przekroju, z dnem maksymalnie pogłębionym centralnie na 72 cm od poziomu wyróżnienia i pojedynczymi skorupami w dwudzielnym wypełnisku.

2/95 — rozległe, owalne skupisko warstw szerokokołnierзовych naczyń zasobowych, przesypanych niewielką ilością spiaszczonej, brunatnoszarej próchnicy ze znaczną ilością drobnych grudek polepy. Skupisko to miało wymiary 2,8 x 1,6 m. Była to spągowa część nieckowatej w przekroju jamy o dnie maksymalnie zagłębionym w części centralnej na 18 cm. W jednorodnym wypełnisku znaleziono ponad 1500 fragm. naczyń zasobowych.

3/95 — fragment prostokątnego paleniska o ścianach ułożonych z przepalonych kamieni i bardzo silnie przepalonej, zeszkłonej polepy. Palenisko zagłębione było do 20 cm i posiadało jednorodne wypełnisko w postaci spiaszczonej próchnicy z dużą ilością polepy. We wnętrzu znaleziono ponad 350 fragm. niemal wyłącznie naczyń szerokokołnierзовych.

Bessów, st. 3
gm. Bochnia, woj. tarnowskie
AZP 102-62/10

Muzeum im. Stanisława Fischera
 w Bochni

Badania prowadził mgr Jerzy Okoński. Finansowane przez Muzeum w Bochni ze środków KBN. Osada kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich.

Zbadano 62,25 m² powierzchni rozległej osady, odsłaniając po wyeksplorowaniu zniszczonej warstwy kulturowej na głębokości 40 cm od powierzchni 4 obiekty.

Obiekt 1/95 stanowiła kolista w rzucie jama o średnicy 1,3 m, zagłębiona na 1 m i sięgająca dnem o łagodnie nieckowatym przekroju warstwy ilów. W dolnej części wypełniska uzyskano ciekawy zespół ceramiki, m.in. zachowany w całości dzbanek i kubek o miękkich, ścieralnych powierzchniach ścianek.

Obiekt 2/95 był fragmentem owalnej jamy o wymiarach w granicach wykopu 2 x 0,8 m. Jednorodne wypełnisko w postaci popielatej gliny sięgało do głębokości 1 m. Dno jamy było łukowate, w wypełnisku znajdowały się pojedyncze skorupy.

Obiekt 3/95 tworzyła rozległa plama o wymiarach 6,6 x 3,26 m i dwudzielnym wypełnisku. Centralną część (6,26 x 2,8 m) zajmowała ciemnobrunatna, spiaszczona próchnica z bardzo dużą ilością komponentów kulturowych. Obrzeża stanowiła jasna, popielata glina z nielicznymi węglami drzewnymi. Na poziomie 60 cm z obiektu tego wyodrębniła się nieregularna, wrzecionowata w rzucie jama o wymiarach 1,92 x 1,44 m (obiekt 5/95) oraz 2 dolki postępujące, zaś na poziomie 70 cm — wylepione z gliny palenisko (obiekt 6/95).

Obiekt 4/95 o analogicznym do wcześniejszego, dwudzielnym wypełnisku o wymiarach 2,5 x 3,6 m. Oba te obiekty o zbliżonych do prostokąta rzutach, położone na jednej osi i posiadające podobne wypełniska, są pozostałościami budynków. W ich wypełniskach znaleziono ponad 8000 fragm. i kilkanaście całych naczyń (m.in. blisko 1500 bardzo zróżnicowanych formalnie brzegów). Prawie wszystkie fragm. pochodzą z naczyń toczonych na kole, cienkościennych. W zbiorze występuje m.in. ceramika siwa „igłomska” obu zasadniczych odmian oraz stanowiąca według wstępnej analizy ok. 80% ceramika o miękkich, ścieralnych powierzchniach ścianek. Naczynia te reprezentują szeroki zestaw form ceramiki stołowej (dzbany, misy, kubki) i zdobione są motywami wyświecanymi, rytymi oraz plastycznymi. Według wstępnej klasyfikacji na ok. 500 naczyń, których formę można określić, występuje ok. 360 mis i 40 dzbanów. Tak znaczne serie mogą wskazywać, iż odkryty został skład ceramiczny z końcowej fazy okresu wpływów rzymskich.

Biecz, st. 1
gm. Brody, woj. zielonogórskie
AZP 64-07/59

Polska Akademia Nauk Instytut Archeologii i Etnologii
Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze

Badania prowadził prof. dr hab. Grzegorz Domański. Finansowane przez Urząd Gminy Brody. Cmentarzysko i osada z okresu wpływów rzymskich.

Dorywcze badania ratownicze tego już prawie w całości zniszczonego obiektu trwają od 1882 r., gdy na jednej jego części założono cmentarz, a na drugiej piaskownię. Intensyfikacja eksploatacji piasku w okresie powojennym doprowadziła do likwidacji większości stanowiska. Wobec zagrożenia fragmentu centralnej jego części z resztkami cmentarzyska podjęto kolejne badania ratownicze. W trakcie prac wykopaliskowych przebadano przestrzeń 6 arów. Odkryto 3 jamy osadnicze i 2 paleniska oraz 7 grobów ciałopalnych. Obiekty te należą do kultury luboszyckiej; groby można datować na jej pierwszą fazę — B_{2b}-B₂/C₁, a ślady osadnicze na drugą fazę — C₁. Jeden z odkrytych grobów był popielnicowy, pozostałe jamowe. Wszystkie groby z wyposażeniem, sądząc po jego składzie, były grobami kobiecymi.

Luźno znaleziono ceramikę kultury amfor kulistych.

Badania będą kontynuowane w wypadku zagrożenia zniszczeniem ważnych części stanowiska.

Bielice, st. 1
gm. Łambinowice, woj. opolskie
AZP 92-33/—

Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu

Badania prowadziły mgr mgr Barbara Jarosz i Ewa Matuszczyk (kierownik badań). Finansowane przez Opolskie Kopalnie Surowców